Kulturaj Kajeroj

DUMONATA INFORMADA KAJ KULTURA REVUO

Direktoro : P. BABIN, prezidanto de la Kulturdomo de Franclandaj Esperantistoj, 44 - NANTES, Francujo

JARABONO :

Simpla : 10 fkoj
Bonfara : 15 fkoj

P. BABIN
13, boulevard de la Chauvinière
44 - Nantes
P.Ĉ.K Nantes : 2.813.61

(Vidu la liston de niaj perantoj sur paĝo 4)

SEPTEMBRO - OKTOBRO

1971 5

KULTURAJ KAJEROJ

1971 SEPTEMBRO - OKTOBRO

Dumonata informada kaj kultura revuo

REDAKCIA KOMITATO :

Sekretario :

P. Babin, 13, boulevard de la Chauvinière
44 - Nantes

Komitatanoj :

Paul Guillot
Frédéric Thébaud
Pierre Chevalier

La represo de artikolo el nia revuo estas permesita post interkonsento, kun la redakcio. Oni bonvolu ĉiam citi la nomon « Kulturaj Kajeroj » kaj sendi ekzempleron de la revuo aŭ gazeto en kiu aperis la koncerna represaĵo.

ENHAVO

Pri Grésillon

Dankon al preleginto — P. Métivier

Esperanto tra la mondo — A. Frangeul

Vizono.

La granda piramido — E. Motillon

Vivo buljono en la supozita vakuo de la galaksiaj spacegoj

El « La leono »

El « Pomoj por Eva »

Nia konkurso — P. Chevalier

KULTURAJ KAJEROJ
ne similas, ne similos al aliaj Revuoj.

KULTURAJ KAJEROJ
spegulos la vivon de nia Esperantista Kulturdomo.

KULTURAJ KAJEROJ
publikigos la plej gravajn prelegojn aŭditajn de niaj vizitintoj, kaj artikolojn de diverslandaj eminentaj esperantistoj.

KULTURAJ KAJEROJ
respondos al gramatikaj demandoj.

KULTURAJ KAJEROJ
prezentos konkursojn, kaj diversajn amuzaĵojn.

Ni deziras ke « **Kulturaj Kajeroj** » plaĉu al vi. Sendu viajn sugestojn, kaj kritikojn

El Grésillon

El ĉiuj kontinentoj, el 22 landoj, venis 450 gesamideanoj al Grésillon lastan someron. Granda sukceso de ĉiuj periodoj. Oni multe lernis kaj praktikis nian lingvon. La etoso estis bona kaj ĉiuj partoprenintoj forlasis la kastelon kun tre agrablaj memoroj. La novaj plibonigoj estis alte taksataj kaj ĉefe ĉiuj laŭdis la kuiristojn. Kompreneble ankaŭ la stomako havas memorkapablon !

Ni tre baldaŭ preparos la venontjaran programon. Por Pasko jam anonciĝas la Kultura Semajno de U.F.E., grandsukcesa lastan jaron kaj kiu, en 1972, estos organizita de JEFO, la franca branĉo de TEJO. La gejunuloj jam pretigis allogan programon. Tiu KS okazos post la Nacia Kongreso de Nantes, t.e. de la 3a ĝis la 9a de Aprilo. Antaŭ la Nacia Kongreso (31-3 4-4) jam okazos renkontiĝo plurtaga en Grésillon, kiu konsistigos veran Antaŭ-kongreson. Do, geamikoj, profitu la okazon : partoprenu la antaŭ-kongreson en Grésillon kaj la Nacian Kongreson en Nantes.

Jam ni antaŭvidas novajn plibonigojn en la kastelo, kiuj alportos al ĉiuj vizitantoj novajn kialojn por ankoraŭ pli ĝui sian restadon.

DANKON AL PRELEGINTO

Invitita prelegi en la Esperantista kulturdomo-Gresillon, dum la someraj ferioj, S-ro Rollinger el Bad Kissingen (Germanujo) prezentis la temon : Naskiĝo de la arto.

La celo de la prelego estis atentigi pri la fakto ke estiĝis la unuaj manifestiĝoj de la arto en la kavernoj de la glaciepoko.

Post rapida prezento de pejzaĝaj bildoj kiuj situas la ĉefajn kavernojn en suda Francujo (valo de Dordogne) kaj en norda Hispanujo kaj Maroko, la preleganto, per sperte elektitaj bildoj, klarigas la evoluon de la desergnarto dum la lastaj 40.000 jaroj de la glaciepoko. Ek de la unuaj provoj kie la bestoj (ĉar ĉiam nur ili estas reprezentitaj) aperas nur konture gravuritaj sur la rokaj vandoj de la grotoj, ĝis kiam jam aperas pli fidelformaj trajtoj kaj jam altgrade fiksiĝas la esprimoj en la okuloj kaj, fine, ni admiras la verkojn de la homoj de la Magdalenio kiuj atingas kulminan punkton kun la perfektaj polikromiaj pentraĵoj. Tie ankoraŭ elstaras la ĉasbestoj sed nun en grupaj scenoj, pli abunde. Nur tiam, la homo mem ŝajnas konsciiĝi pri sia propra ekzisto kaj komencas sin bildigi per mallertaj linioj.

Kun avideco ni sekvas nian preleganton kiu en perfekta kaj flua lingvo prezentas tiun ege interesan temon. Dume, la fajraj sunradioj de la somero facile invitus al promenado en la parko de la kastelo, tamen ni volonte ankoraŭ restus en la mallumo de la kavernoj kun la homoj de la glaciepoko por provi kompreni pli profunde la klopodojn kaj sukcesojn de la arta esprimo.

Tre certe, S-ro Hugo Rollinger povus ankoraŭ malkovrigi al ni multajn sekretojn kaj ni ĉiam re-aŭdos lin kun granda intereso.

Vi revenu estonte al Gresillon, ni atendas vin plezure.

P. METIVIER.

La programo estos preta en decembro. Sed jam pensu pri viaj esperantistaj ferioj.

Vi scias, ke en Grésillon vi ne estos elrevigitaj

Esperanto tra la Mondo

LA UNIVERSALA KONGRESO EN LONDONO

Inter la 31a de Julio kaj la 7a de Aŭgusto, la 56a Universala Kongreso de Esperanto arigis 2.071 partoprenantojn el 40 landoj.

En la konkludo de la festparolado, S-ro Lapenna alvokis la popolojn kaj registarojn solvi la lingvan demandon « per vere internacia lingvo, laŭ maniero digna de homo en la fino de la dudeka jarcento. »

Krom la kutimaj eroj de la programo, okazis forumo pri « lingva komunikado en la nuntempa mondo », kun partopreno de reprezentanto de British Council.

Konkludo de debato pri neŭtraleco reafirmis la neceson de neŭtraleco por U.E.A. laŭ la nuna kompreno, ligita kun la respekto de la homaj rajtoj.

La brita kaj kultura vesperoj, la teatra prezentado (dum kiu Bulgara Esperanta Teatro bonege ludis « Mandragero » de Makiaveli), la Internacia vespero de kanto estis aparte ĝuindaj por la spektantoj. Dekoj da fakaj kunvenoj okazis kaj ankaŭ Blindula Kongreso.

75 geinfanoj el 14 landoj aparte « kongresetis ».

La gejunuloj, sekvantan semajnon, kunvenis en Edinburgo.

La Londona kongreso adoptis rezolucion dirantan interalie :

« La prezentitaj raportoj ankoraŭfoje evidentigis la eksterordinaran gravecon de la problemo de interkomunikado ; tiu problemo postulas solvon por kiu, pro la konfliktantaj interesoj de la naciaj lingvoj, la neŭtrala Internacia Lingvo prezentiĝas kiel la plej racia solvo ».

La estontaj universalaj kongresoj okazos, en 1972, en Portland (Usono), kaj por 1973, en Beograd (Jugoslavio).

LA JUBILEA KONGRESO DE S.A.T.

La kongreso de S.A.T. (por la kvindekjara ekzisto de la Sennacieca Asocio) okazis de la 1a de Aŭgusto ĝis la 7a de Aŭgusto en la Scienca Fakultato de Orsay (Proksime de Paris). La malfermon prezidis Prof. G. Waringhien. Por la Plenuma kaj Organiza Komitato parolis S-ro R. Michaud.

En Orsay, kie la kongresanoj kunvenis, manĝis kaj dormis, okazis kvin laborkunsidoj bone vizititaj.

Estis aranĝitaj pluraj distraj vesperoj, el kiuj unu kun arta programo (kantado de Ramona van Dalsem kaj recitado de N. Rytjkov).

Du interesaj prelegoj okazis : unu de Prof. Waringhien pri la arto skribi, dua de Sro Röllinger pri prahistoriaj homoj (kun lumbildoj).

La infankongreseto kunigis ĉirkaŭ 30 geknabojn. La prizorgantoj plenumis por ili tre varian programon.

La gvidrezolucio de la Kongreso entenas interalie : oni devas sin turni al la sindikatoj kaj aliaj laboristaj organizaĵoj, por ke ili, en la nuna lingva haoso, alprenu favoran sintenon al Esperanto.

VINTRAJ MANIFESTACIOJ

— 15a Internacia Seminario de Germana Esperanto-Junularo « Homo kaj tekniko », Hamburgo, 27a — 12. 3a — I. Skribi al F-ino Ingrid Maier, Haupstr. 246, D-69 Heidelberg

— Internacia Fervojista Esperantista Skisemajno, 5a — 12a de Februaro 1972 en fervojista Sportdomo « Willi Merkl-Heim » en Spitzingsee (en bavaraj alpoj). Skribu kun respondkunpono al S-ino Elfriede Kruse, Schweizer Str. 104, D-6 Frankffurt/M.

DETALA KATALOGO DE LIBROJ EN LA JARLIBRO DE U.E.A.

Por la unua fojo, la jarlibro (2a parto) du U.E.A. entenas detalan, eĉ ilustritan katalogon de la libroservo de U.E.A., kiu certe utilos por la aĉetantoj. Ne sufiĉas proklami ke Esperanto havas imponan literaturon ; necesas ankaŭ havi klaran ideon pri nia kumuna kultura riĉaĝo... kaj subteni ĝin per kelkaj aĉetoj ĉiujare !

ĈU VI KONAS ?

... « Homo kaj kosmo » : tiu trimonata revueto estas ĉefe dediĉita al populara astronomio kaj novaĵoj pri kosmo-veturado. Ĝi ankaŭ informas pri la esperanta restadejo de Primoŝten, ĉe Adriatiko, en Jugoslavio.

... « Interlingvistika Informa Servo » : gvidata de D-ro Artur Bormann D-2057 Reinbek Schaumanns Kamp 126, Germanujo ; tiu interesa bulteno devus, interalie, esti atente konsiderata de ĉiuj seriozaj propagandistoj de Esperanto.

JAPANA-KOREA RENKONTO

Dum la lasta printempo ; okazis japana-korea esperanto renkonto en Suda Koreujo... kun 30 minuta televida programo, vizitoj kaj publikaj.

EN BRAZILO

Dum Julio, okazis la 6a Esperanto Seminario en la urbo Campos. Pli ol 300 esperantistoj el tuta Brazilo ĉeestis kaj la granda ĵurnalo « Jornal de Brasil » dediĉis tutan paĝon kun titolo en Esperanto.

VIZONO

Kvankam elegantulinoj bone konas ĝian alt-prezan felon tajlitan por fari luksegajn mantelojn, tre malmultaj personoj interesiĝas pri la vivanta vizono. Maloftega je sovaĝa stato ĉar ĝi estis tro ĉasita en Nord-Ameriko, oni grandskale bredas ĝin en specialaj farmoj, kie oni selektas ĝiajn variojn.

Ĝia ĝenerala aspekto similas tiun de ĝiaj mustelidaj kuzoj : putoroj, foinoj kaj musteloj ; kiel ili, ĝi estas granda nervozulo, karnovora kaj obstinema ĉasisto ; ĝi klopodas por havigi al si prefereble malsekajn lokojn kaj volonte naĝas. Se oni sukcesis bredi ĝin en kaptiteco, tamen ĝi restas malsolida. La pasado de reakci-aviadilo mortigas ĝin je kora krizo ; viando ne sufiĉe freŝa morte toksas ĝin.

La ĝenerala aspekto de sovaĝa vizono estas tiu de granda densfela furo ; ĝi trakuras, kun bonrasaj irmanieroj, la bordo-randojn de la riveroj aŭ la bordojn de lagetoj ; laŭ rapida trotetado, haltante nur por kaŭriĝi aŭ stariĝi cele al observado, aŭ enŝoviĝi en malgrandan fendeton, kiun ĝi rapide inspektas ; kiel preskaŭ ĉiuj mustelidoj, la iranta vizono estas tuj ĉasonta ; ĝiaj predoj estas ronĝuloj, birdoj kaj fiŝoj ĉia-ampleksaj. Kuraĝe ĝi estus kapabla fronti karnovorulojn pli fortajn ol ĝi, ekz : renardo aŭ linko. Nur konscio de ĝiaj forto-limoj malhelpas ke ĝi sin ĵetu en tiajn entreprenojn.

Okaze de malabundeco ĝi alproksimiĝas al homaj loĝejoj por rabi ĉe kortbestejoj aŭ en kuniklejoj. Tio ne estas kutimo ; ĝi prefere estas malnomada kaj hejmosidema.

La multaj kaptiloj aranĝitaj de la kaptilistoj, ĉe komenco de nia jarcento, en la arbaroj de Kanada Granda-Nordo, starigitaj por kapti nur mustelojn allogis sovaĝajn vizonojn, kiujn oni tiam kaptis. Nu, je tiu epoko, oni konsideris la vizonajn felojn senvaloraj kompare kun tiuj de musteloj kaj siberiaj zibeloj. Do la kaptistoj malbenis la vizonojn, kiuj devigis ilin starigi novajn kaptilojn. Oni rakontas pri kaptisto, Malple Madison, kiu, en 1904, kaptis en Kanada Saskatchewan 4.832 sovaĝajn vizonojn, kies plej grandan parton li forlasis ; la kelkaj felojn, kiujn li gardis, permesis al li renovigi la tegaĵojn de sia glitveturilo ; oni rifuzis al li aĉeton de tiuj feloj, kiuj valoris apenaŭ un « cent-on » po la 12. Estas nur je la komenco de la Unua Mondmilito, ke la amerika modo lanĉis la vizonpelton. Oni rimarkis, ke konvene traktita, ĝi montras samajn kvalitojn kiel musteloj kaj zibeloj ; konsekvence la vizonĉasado ege ampleksiĝis.

Ĉirkaŭpelita pro kaprica modo

Ĉar la pafilo povus difekti felon, kiu jaron post jaro plivaloriĝis, estas per mekanika kaptilo, ke oni ĉirkaŭpelas la elegantan mustelidon. La famaj pelt-foiroj en Leningrad, Vancouver, Nov-Jorko transitis 50.000 felojn en 1910, por atingi jaron post jaro 4 milionojn en 1936 kaj pli ol 6 milionojn en 1950. Oni povas estimi, ke, en Kanado, la nombro de la sovaĝaj vizonoj pasis de 45 milionoj... al, nune, malpli ol 3 milionoj ; la specio retroiris antaŭ homoj kaj nune okupas nur la plej nordajn landojn, ĉar mantelo el sovaĝa vizono estas pli ŝatata ol iun ajn alia.

Vizono vivas ĝenerale ĝis 6 kaj eĉ ĝis 14 jaroj ; la femalo naskas ĉiun printempon 3-4 idojn ĉe fundo de ternesto aranĝita en bordorando de rivero. Evidente estas, ke tiu febla fekundeco al kiu aldoniĝas ĉiuj natur-riskoj kondukas la specion al ĝia malapero, se ĉasado senhalte daŭrigas sian persekutadon ; tio okazas por la eŭropaj vizonoj ; krom en norda Siberio oni renkontas nur maloftegajn bestojn en Skandinavio.

Giganta kaj fragila entrepreno

Bredadoj liveras 88 % de la komerciitaj peltoj ; la altaj kurzoj atingitaj de la vizonpelto instigis al pli ampleksa bredado. Tial oni selektis la sovaĝajn bestojn, kiujn oni kaptis en arbaroj por reproduktigi ilin en kaptiteco.

La sukceso estis tiom granda en USSR, ke oni multigis bredadojn tiom en USA, kiom en Eŭropo. Eĉ oni akiris novajn kolorojn : paŝtela grizo, rozkolora okro, pura blanko. La bredata vizono nuntempe donas 88 % el la 35 milionoj de la komerciitaj feloj kaj konstituas valoron je 396 milionojn da dolaroj. Tamen, ĉar la vizonoj restas malsolidaj, ilia bredado povas okazigi financajn malfacilaĵojn. Sufiĉas memori tiun bre-

dejon ĉe Garrison-lago (en Nord-Dakota-USA), kiu en 36 horoj perdis siajn 118.000 vizonojn pro viando iomete difektita.

Ĉasado kontraŭ vizonoj daŭras, sed restas la espero, ke la specio konserviĝos. Necese estas, ke la sovaĝaj vizonoj postvivu por renovigi la sangon de la breditaj bestoj, kies pelto iom post iom iĝas malpli bela ol ĉe la sovaĝaj.

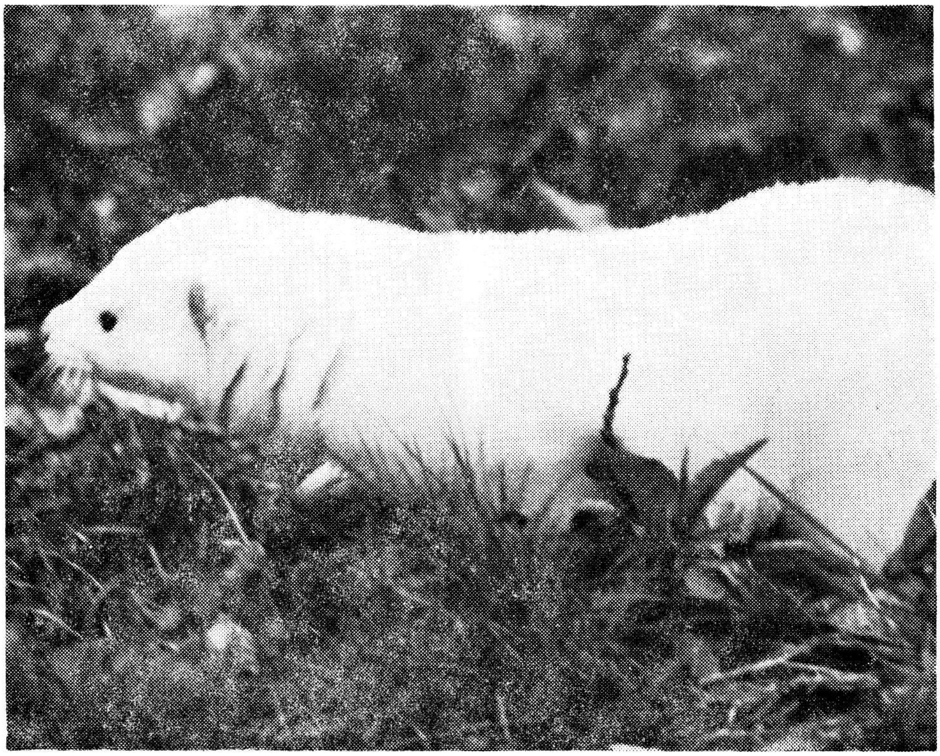

EN 1972

LA ESPERANTISTA KULTURDOMO

ESTOS 20 jara

Vi NEPRE devas ĝin viziti je tiu okazo

Skribu al : E.K.D., Château de Grésillon -- 49-BAUGÉ (F.)

LA GRANDA PIRAMIDO

Ĉiuj scias, ke Egiptujo estis iam la patrujo de tre antikva civilizacio. La arkeologoj trovis sur ĝia teritorio ŝajne ne elĉerpeblan fonton de monumentoj kaj dokumentoj. Ties studo naskis dum la 19a jarcento novan sciencon : egiptologio.

Inter tiuj antikvaj atestantoj de malaperinta civilizacio, la plej strangaj kaj enigmaj monumentoj estas la piramidoj. Sendube, multaj estis tomboj de faraonoj. La plej famaj estas grupo de tri piramidoj kaj unu stranga monumento, la Sfinkso. Hodiaŭ, mi parolos al vi pri la plej fama el tiu grupo : la Granda Piramido.

Ĝi staras en la delto de Nilo, proksime de la urbo Kairo. Ĝi situas ĝuste sur la bazo de la delto, kaj estas geometrie ekzakte orientita laŭ la kvar geografiaj ĉefpunktoj. Tio estas : ĉiu el la kvar facoj de la piramido frontas unu el tiuj punktoj.

Tiu monumento situas proksime de la vilaĝo Gizeh. Ĝi estas ankaŭ konata laŭ la nomo : piramido de Heops. Kial tiu nomo ? Ĉar tiu faraono reĝis dum la konjektita epoko de la konstruo, kaj li estus kontrolinta la laboron, ĉirkaŭ la jaro 2 600 antaŭ J.K. Ĝi do jam ekzistas depost pli ol 5000 jaroj. Fakte, oni trovis ke, la enirejo situanta sur la norda faco, estas ekzakte en la direkto de la stelo Siriuso aŭ Alfa de la konstelacio Drako ; kaj ke la 21an de septembro de iu difinita jaro, tiu stelo estas videbla de en la enirejo. Por tio, estis necese, ne nur koni la ĝustan pozicion de la stelo je tiu preciza epoko, sed ankaŭ kalkuli la refrakton de la lumradioj tra la atmosfero ! La kalkuloj de la astronomoj indikas la jaron 2592 antaŭ J.K. de nia kalendaro. Ankaŭ ekzistas antikva tradicio, kiu diras, ke la konstruo okazis antaŭ 31 000 jaroj ! Kompreneble, ĝi ne estas fidinda.

La plej grava kaj historia dokumento kiun ni posedas pri tiu temo estas la rakonto de Herodoto, greko alnomita « la Patro de Historio », kiu vivis dum la 5a jarcento antaŭ J.K. Li asertas, ke li ricevis siajn informojn de Egiptaj pastroj.

Laŭ li, oni bezonis por tiu laboro cent mil virojn, kiujn oni ŝanĝis ĉiun trian monaton. Jen parto el lia teksto :

« Pri la tempo dum kiu la popolo estis

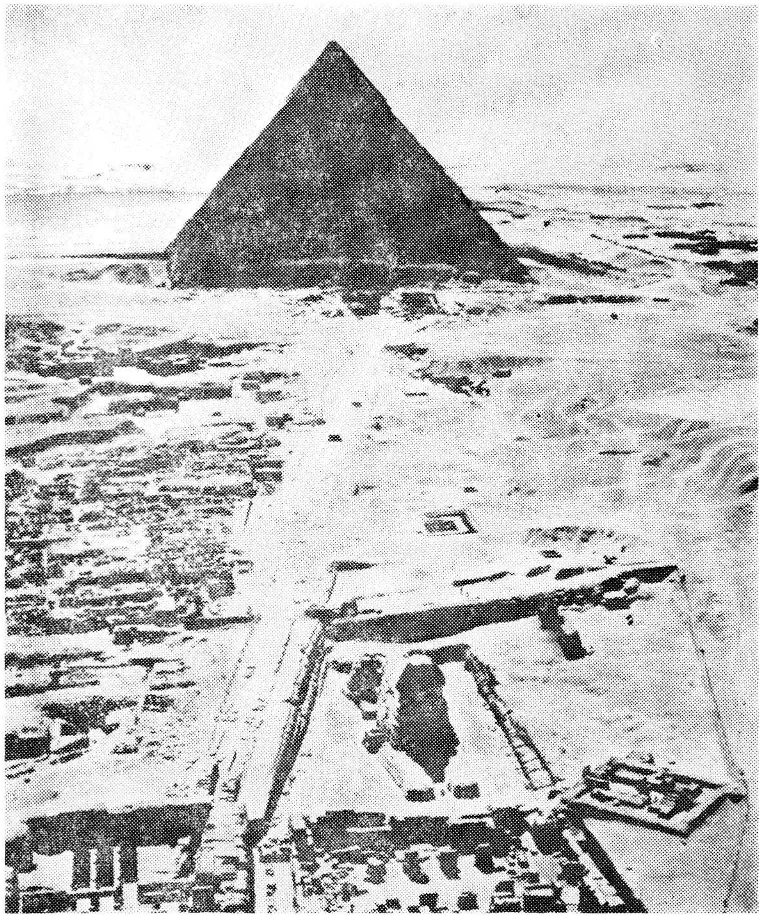

tiel turmentita, oni pasigis dek jarojn por konstrui la ŝoseon sur kiu oni devis treni la ŝtonojn. Tiu ŝoseo estas laboraĵo apenaŭ malpli konsiderinda, laŭ mia opinion, ol la piramido mem, ĉar ĝi estas kvin stadojn longa kaj dek orĝiojn larĝa kaj ok orĝiojn alta ĉe la pli granda alteco (1), ĝi estas el poluritaj ŝtonoj kaj borderita de bestaj figuroj. La piramido mem necesigis dudek jarojn de laboro. Ĝi estas kvadrata, la lateroj de ĉiu faco estas ok-plektraj (2). Ĝi estas plejparte el poluritaj ŝtonoj perfekte kunigitaj, el tiuj ne unu estas malpli ol 30-futojn longa (3).

« Tiu piramido estis konstruita laŭ ŝtu-

---

(1) proksimune 900 metroj, 20 metroj kaj 15 metroj.
(2) proksimune 240 metroj.
(3) proksimune 9 metroj.

poj. Kiam oni estis komencinta la konstruon laŭ tiu maniero, oni levis el la tero la aliajn ŝtonojn, kaj per maŝinoj faritaj el mallongaj lignopecoj oni surmetis ilin sur la unuan murbazon. Kiam ŝtono estis tie lokita, oni metis ĝin sur alian maŝinon, ĉar estis tiom da maŝinoj kiom da murbazoj ; de tie oni ĝin levis per tiu maŝino ; eble ankaŭ ili havis nur unu solan maŝinon facile transporteblan de unu murbazo al la alia, ĉiufoje kiam oni deprenis la ŝtonon. Mi raportas pri la afero ambaŭ-maniere, kiel mi ĝin aŭdis. Do, oni komencis tegi kaj perfektigi la supron de la piramido ; de tie oni laboris malsupren, iris al la subaj proksimaj partoj ; fine oni prilaboris la malsuprajn kaj tiujn kuŝantajn sur la tero. »

Do necesis proksimume tridek jarojn por la konstruado : dek jarojn por la alira ŝoseo (nun malaperinta) kaj dudek jarojn por la monumento mem. Oni taksas la totalan pezon de la piramido je ses milionoj da tunoj. Ĝi konsistas el 200 masonitaj murbazoj meznombre unu metron altaj. La bazo estas kvadrato latere 227 metrojn longa, la alto estas 147 metro. Ĝi havas tiun apartaĵon, ke ĝi finiĝas per platformo ses metrojn latera... Kial ĝi ŝajnas nefinita ? La kialo sendube rilatas je ĝia simbola signifo.

Certe estas, ke la planoj estis tre antaŭtempaj antaŭ la konstruo. Laŭ tre antikva tradicio, ili estis alportitaj en Egiptujo fare de unu el la nepoj de Hanoĥ, SISISTROS (4). Tio povus koincidi kun la kronologio de la Biblio. Sed kompreneble ĝi estas nekontrolebla.

La unue konata provo por deĉifri la enigmon de la Piramido datiĝas de la jaro 820a post J.K. Laŭ arabaj dokumentaj konfirmitaj de la esploroj faritaj dum la 19a jarcento, kalifo Al-Mamum, posteulo de la fama Harun-al-Raŝid, entreprenis ĝian esploron. Ĉu pro scienca scivolo ? Kredeble pro avideco, ĉar li kredis, ke li trovos en ĝi sarkofagojn kaj grandegajn riĉaĵojn. Je tiu epoko, la Piramido ne havis la nunan aspekton. La tegaĵo el blankaj kalkaj ŝtonoj faris el la Piramido, blokon absolute glata, sen iu videbla enirejo. Oni atakis la nordan facon, je proksimume ok metrojn de la bazo. Detruinte la tegaĵon je tiu loko, oni fosis irejon en la masonaĵo, direkte al la centro. Post longaj semajnoj de peniga kaj senfrukta laboro, oni estis preta rezigni, kiam falo de ŝtono ebligis la eltrovon de la suba aŭ « descenda koridoro ». Fine, post multaj malfacilaĵoj la laboristoj envenis en la loko konata kiel « la Ĉambro de la Reĝo ». Tie, ili trovis nur malplenan ŝtonan kofron sen kovrilo.

(4) Laŭ la Biblio, Hanoĥ estis granda profeto, patro de Matuzaleĥ. Tiu ĉi vivis 900 jarojn. La « Libro de ĥanoĥ » antaŭa je la Biblio ne estis akceptita de la Eklezio kiel « rivelita » libro.

Malgraŭ la sistemaj esploroj kaj sciencaj mezuradoj faritaj ekde la 19a jarcento, la Piramido jam ne tute liveris siajn sekretojn. Nuntempe oni faras sondojn per elektronikaj rimedoj, esperante eltrovi aliajn ĉambrojn kaj koridorojn.

La Granda Piramido, prave taksata kiel la plej granda mirindaĵo en la mondo starigas multajn enigmojn al niaj modernaj scienculoj. Dum longa tempo oni pretendis, ke ĝi estas tombo de faraono, kredeble de Heops. Nun ni scias, ke ĝi estas reale inica templo kaj la sankta deponejo — la arkivoj oni povus diri — de iuj scienco kaj saĝeco iel tre superaj al nia moderna scienco.

Jam komence de la 19a jarcento granda franca verkisto, Gérard de Nerval (1808-1855) diris ke, ĝi utilis por celebrado de la antikvaj Misteroj kaj, ke Orfeo kaj Moseo tie ricevis la superan inicon. Tio okazigis al la verkisto multajn mokadojn de la tiamaj sciencistoj. Oni trovis en koptaj kaj arabaj manuskriptoj konfirmon de tiu sankta karaktero de la Piramido.

Sacerdoto Moreux (1867-1954) direktoro de la Observatorio de Bourges, parolinte pri la eltrovoj faritaj de astronomoj kaj sciencistoj en la Piramido, konkludis jene :

(Daŭrigota).

E. MOTILLON.

"Vivo-buljono" en la supozita vakuo de la galaksiaj spacegoj

Inter la steloj, VAKUO ne ekzistas :

Kunigitaj en nuboj dikaj kiel nebuloj, molekuloj de metano, amoniako, formolo kaj aliaj formas la naturan medion meze de kiu naskiĝas steloj ; medion, kies konstituantoj estas la bazo de la VIVANTA MATERIO.

—

Je la komenco estis homo, kiu, la unua, konsciiĝis pri tiu stranga kaj mirinda eco : esti Vivanta Estaĵo !

Li tiel gloriĝis pri tio, ke li opiniis sian modestan genton : Centro de la Tero, kaj la Tero : Centro de la Mondo !

Sed SAĜO venis, kiu — iom — dispelis tiujn pretendojn : ĉiu tribo kredis sin plej supera kaj plej inteligenta. Sed progresoj ĉe la Civilizacioj precizigis lokon de ĉiu tribo rilate al la aliaj. Galileo situis la Teron en sia ekzakta loko : malgranda planedo ekstera al Suno. Tiutempe oni opiniis Sunon centro de la Mondo kaj Teron unika astro, sur kiu Vivo kaj Inteligenteco ĉeestis kaj nur tie-ĉi.

La nuntempa astronomio pli ekzakte montras sunon : minora stelo de la galaksio — pliĝuste — loĝanta en unu el ĝiaj eksteraj kvartaloj. Pri la galaksio mem oni rapide malkovris, ke ĝi ne estas unika, sed nur amaso da steloj inter miliardoj da aliaj galaksioj !

Ĝis nun oni kredis, ke nur Tero portas Vivon. Multaj serĉistoj akceptis tion, kiel miraklan hazardon ; eĉ se Vivo alie ekzistus, ĝi povus esti nur izolataj kazoj inter miliardoj da steloj kaj nur primitiva vivo ! Einstein mem ankoraŭ ne sukcesis deloki tiun lastan misesperon.

Pli detala studo de la plej malproksima ĉielo ĵus forigis tiun lastan iluzion : ŝajnas, ke pli ol escepto, en la Stela Universo, VIVO ESTAS REGULO ; kaj eĉ ne temas pri belaj planedoj ĉirkau dika suno : oni ĵus malkovris, ke modestaj interstelaj nuboj — subtilaj nebuloj, kiuj flugas inter la steloj — entenas, en kvanto ŝajne senlima, la konstituantojn mem de la Vivanta Materio... Sendube, en la Universo, ne nur Homo portas Inteligentecon !

—

La afero komenciĝis en 1951

La radio-astronomio (naskita de la radarantenoj dum la unua mondmilito) ĵus rivelis ĉeeston de vastegaj nuboj konstituitaj de Hidrogeno-molekuloj. Tiuj nuboj, laŭlitere, priloĝas la tutan spacon — kiun oni kredis vakua — inter la steloj.

Certe, jam de 1930 oni sciis, ke la interstela spaco entenas polvojn, tiagrade ke ili tute vualas kelkajn ĉiel-regionojn. Sed oni ankoraŭ ne konis la esencon de tiuj polvoj ; kompense, multaj studoj koncernis densecon kaj dispozicion de tiuj polvonuboj. Oni devis ankoraŭ precizigi ilian komponaĵon, kio estas multe pli malfacila. Anstataŭ studi la polvojn mem, la observantoj — dank'al ekzistanta fizika procezo — malkovris la naturon de la gasoj, kiuj naĝas meze de tiuj polvoj ; kiel ĉia materio, gasoj kaj polvoj estas formataj el atomoj (atomoj konstituataj el nukleo, ĉirkaŭ kiu turnas elektronoj).

En la Spaco, tiuj gasoj ne estas en absoluta ripozo : kontraŭe al tio, kion oni povus pensi, ilia temperaturo ne estas nula : tio okazigas termikan movon de la molekuloj kaj precipe tiuj gasoj estas submetataj al intensaj elektromagnetaj radiadoj devene de najbaraj astroj : steloj, elektritaj nuboj, « novae » K.T.P. Fare de tio, la elektronoj ŝanĝas sian orbiton, aŭ, pli ekzakte, ŝanĝas sian energio-nivelon ; ĵetitaj sur altan orbiton — dank'al ekstera energio (lumoj, radio-ondoj, termika movo) — ili forlasas tiun pro-ekscito-nivelon por refali en nivelon de basa energio. Samtempe ili emisias elektromagnetan radiadon, precize difinitan por ĉiu atomo ; tiu radiado estas karakterizata per linioj. Tiuj linioj iras de la kurtaj ondoj de la « ultraviolaj » ĝis la ondoj de la radio, preterpasante la kampon de la videbla lumo ; ĉiu substanco havas proprajn liniojn kaj en tio kuŝas la eblo, kiu permesas determini la naturon de tiuj interstelaj gasoj. La radaroj de la dua mondmilito (grandaj ricevilaj antenoj, similaj je dratretitaj bovloj) alportis al la astronomoj la ilon necesan por detekti tiujn liniojn.

La Vivo ne komenciĝis sur Tero

En Spaco la plej malproksima, nuboj obskuraj aŭ brilantaj el kiuj pli poste eliros steloj kaj planedoj estas konstituataj el la kompleksaj

molekuloj de la organika kemio ; alidire : la kemio de la VIVO plenigas la Spacon.

Vivo-elementoj inter la steloj

Do, jam en 1951, radio-observado komenciĝis ; ĝi permesis detekti la liniojn, kiuj karakterizas la neŭtran hidrogenon (kiu estas molekulo farita el 2 hidrogeno-atomoj). La ondolongo de tiu emisio, 21 cm, fariĝis klasika valoro en la radio-astronomio. Oni sukcesis starigi mapon montrantan dispozicion kaj densecon de la hidrogeno-nubo en nia tuta galaksio.

En 1957, Profesoro Ch. Townes (Nobel-Premio pri Fiziko por liaj laboroj pri amplifiko de la ondoj fare de maser efekto) reprenis la studon de tiu problemo kaj proponis kelkan nombron da aliaj emisio-linioj, kiuj povus estis observataj sur la ĉielo. Fine, post 6 jaroj da serĉoj, subite aperis la spektro karakterizanta H-O-radikalojn (laŭ ondo-longo 18 cm.) ; ĉi-foje la emisio estis tro febla por permesi starigon de mapo tra la galaksio ; sed oni tenis la pruvon, ke povas ekzistis kunigon de atomoj en la interastra vakuo.

Ankaŭ oni notis ĉeeston de fontoj multe pli potencaj ; iliaj tre apudaj emisio-linioj kaj aliaj observadoj permesas pensi, ke povus temi pri formiĝo de steloj.

Baldaŭ optika astronomio, uzante spektrografion, montris ĉeeston de molekuloj KH (karbono-hidrogeno) kaj KN (karbono-azoto). En decembro 1967 Prof. Townes malkovris amoniakon kaj, kelkajn monatojn pli poste akvon (1,35 cm.). Trovi akvon en la interastra vakuo, dum oni dubis ĝin trovi sur Luno, alportis novajn revojn. Amoniako (1,20 ĝis 1,34 cm.) aperas en granda nombro da inter-astraj nuboj situantaj en la Centro de la Galaksio. Akvon oni trovis en 8 malsamaj lokoj. Tiuj fontoj montriĝas tre malgrandaj rilate la astrajn dimensiojn.

Inter 23 fontoj studitaj pere de radioteleskopo, 15 prezentas liniojn, kiuj karakterizas formaldehidon (6,2 cm.). Tiu molekulo, la pli kompleksa ĝis nun malkovrita en la Spaco, implicas, ke interstela kemia evoluo estas multe pli kompleksa ol la astrofizikistoj supozis. Plue ĉeesto de formhaldehido, de 2 hidrogeno-atomoj kaj de l oksigeno-atomo ligitaj al l atomo de karbono garantias praktike certan ĉeeston de metano (CH^4) en la galaksiaj polvonuboj. Nu, metano estas unu el la esencaj ingrediencoj de ĉia primitiva buljono, kapabla kunigi la bazajn molekulojn necesajn al VIVO.

Organika Materio, sed ne VAKUO

Sed kio plej intrigas la astronomojn estas la rilato, kiu povas ekzistis inter tiuj diferencaj molekulaj fontoj. Asociataj al OH-molekuloj tiuj ingrediencoj formas nubon, kiun oni hodiaŭ rigardas kiel la unua stadio de la stelo-evoluado.

Akvo kaj formhaldehido samtempe aperas en la polvo-nuboj ; plue oni konstatis, ke kie estas amoniako (proksime de la centro de la galaksio) koincidas formaldehido en forta denseco.

Sed ĝis nun, neniu malkovris nubon en kiu estas asociataj la 4 molekuloj : OH, NH^3, H^2O, HKHO.

Tamen la specialistoj pri astrofiziko opinias ke tiaj nuboj devas ekzisti.

Ĉeesto de tiuj kompleksaj molekuloj igas pensi, ke temas pri unuaj densiĝoj, kiuj antaŭas la formiĝon de stelo kaj eble ankaŭ tie planedoj komencas naskiĝi.

De nun por la astronomo la demando estas : kiuj aliaj molekuloj ankoraŭ ekzistas en la interstela vakuo (se oni povas ankoraŭ paroli pri vakuo) ?

Io estas certa : metano devas tie troviĝi.

Nu, nunhore, ĉiuj molekulaj konstruaĵoj de Vivanta Materio estas sinteze refaritaj el gasaj buljonoj. Tiuj ĉi, kiuj fidele rekonstituas tion, kio devas esti la primitiva tera atmosfero, entenas metanon, amoniakon, hidrogenon kaj akvon ; iliaj proporcioj povas varii. Tiu origina miksaĵo, kiun oni opiniis propra nur al tera atmosfero, kontraŭe ŝajnas aparteni al interstela medio la plej vasta. Oni devas konkludi, ke la gasa medio favora al vivo-apero, retroviĝas ĉe ĉiu stelo do ĉe ĉiu planedo.

Plue oni devas aldoni, ke formaldehido estas konata kiel subprodukto rezultanta de la malkomponado de la aminaj acidoj. El tio oni povus konkludi, ke tiuj aminaj acidoj ĉeestas en la interstela medio.

Se tio estus, la astronomoj estus tirataj ekstere de la nefekundaj fiziko kaj mekaniko ĉielaj por eniri la pli vivantan regionon de la biologio. Fakte la aminaj acidoj ne estas alion ol tiuj kompleksaj molekulaj konstruaĵoj, bazo de la Vivanta Materio. Ankoraŭ pli ol antaŭe, tiu malkovro, meze de la interstela medio, de la konstituantoj de la vivanta materio, kondukas al tiu konstato kaj demando :

La Homo mem estas kunmetado de atomoj de Karbono, Hidrogeno, Oksigeno kaj Azoto ; atomoj neniel distingeblaj de tiuj entenataj en la ŝtonetoj de la strato !

Je kiu nivelo kaj eĉ je kiu stadio la Materio ĉesas esti INTELIGENTA ?

LA LEONO

Patricia vokis min.

Glitanta kaj stumblanta mi grimpis laŭ deklivo, alkroĉiĝis al arbustoj, forŝovis la dornan heĝon per manoj disŝiritaj de la dormoj kaj sur kiuj la sango perlis. Trans la dorna muro estis larĝa spaco kun herbo malalta. ĉe sojlo de tiu savano unu nura arbo, ne tre alta. De ĝia nodoplena trunko, longaj densaj branĉoj similaj je rado-radioj, formis gigantan sunombrelon ; ĉe ĝia ombro leono surflanke kuŝis, leono en sia plej terura forto kun belega felo ; ĝia Kapo, kovrita de la kolhararo estis turnita al mi.

Inter ĝiaj antaŭaj kruroj enormaj, kiuj kvazaŭ lude elirigis kaj enirigis siajn ungegojn, mi vidis Patricia. Ŝia dorso premiĝis ĉe la brusto de la sovaĝa besto kaj ŝia kolo apudis la malfermitan buŝegon ; unu el ŝiaj manoj gratis en la monstra felo.

« King, la bone nomata King, la Reĝo ! » jen mia unua penso. La leono levis sian kapon kaj gruntis ; li estis jam vidinta min ; ĝia vosto balais la senmovan aeron kaj klakis kiel vipo-rimeno kontraŭ ĝia flanko. Pli kaj pli laŭte gruntis la leono, pli kaj pli forte klakis ĝia vosto.

Voĉo senigita je sono, tono, vibrado, ordonis al mi « Ne movo, ne timo, atendu ».

Per unu mano Patricia violente tiris sur la kolhararo ; per la alia ŝi gratis la kapon de la besto, inter ĝiaj okuloj ; samtempe ŝi diris, preskaŭ kantanta : « King, restu trankvila, tuj, restu trankvila, estas nova amiko ! ».

Ŝi unue angle parolis kaj poste ŝi uzis afrikajn dialektojn ; sed la vorto « King » senĉese revenis ; ĝia minacanta vosto lante ĝis tero kliniĝis ; la gruntado iom post iom mortis ; la nazego platiĝis sur herbo kaj denove la kolhararo, dum momento starigita, ĝin duone kovris.

« Faru unu paŝon » diris la sentona voĉo ; mi obeis ; la leono restis senmova sed ĝiaj okuloj ne plu lasis min ; « ankoraŭ » diris la sensona voĉo.

Mi antaŭeniris.

De ordono en ordonon ; de paŝo en paŝon, mi konstatis, kun teruro, ke distanco malpliiĝis inter la leono kaj mia propra karno de kiu mi kvazaŭ sentis la pezon, la guston, la sangon.

La mistera voĉo altiris min ĝis la kuŝanta besto. Estis al mi neeble malobei. Tiu voĉo, tion mi sciis en plena certeco, estis mia nura vivoŝanco, la nura forto, sed tiom hazarda, tiom nefirma, kiu nin tenis : Patricia, la besto kaj mi, en sorĉa ekvilibro.

Mi ĵus faris unu pluan paŝon. De nun, se mi tendus la brakon, mi tuŝus la leonon. Ĉi-foje ĝi ne plu gruntis sed ĝia buŝego malfermiĝis simila je brilega kaptilo ; ĝi duone leviĝis. « King ! kriis Patricia Stop ! King ! » ; ŝajnis al mi aŭdi nekonatan voĉon ; tiu ĉi estis ŝarĝita je volonto, impregnita je menfido, certa je sia potenco. En la sama momento Patricia kun sia tuta forto frapis la beston sur ĝia frunto ; la leono turnis la kapon al la knabineto, palpebrumis kaj trankvile kuŝiĝis.

« Donu vian manon, tuj » diris Patricia. Mi faris kiel ŝi volis. Mia polmo troviĝis sur la kolo de King ĝuste apud la kolhararo. « Ne plu movu » diris Patricia.

Silente ŝi karesis ĝian nazegon inter la du okuloj kaj ŝi ordonis : « Nun frotu ĝian nukon ». Mi faris, kiel ŝi diris. « Pli rapide, pli forte » ! insistis la Knabineto.

La leono iom tendis la nazegon por flari min de proksime, kaj fermis la okulojn. Patricia formetis sian manon ; mi, senhalte, karesis forte la flav-brunan haŭton. King ne moviĝis.

« Estas bone, vi estas amikoj, grave diris Patricia » Tuj ŝi ekridis kaj la naiva malico, kiun mi tiel ŝatis, redonis al ŝi la gajecon de infaneco.

« Vi multe timis, ĉu ne » ? ŝi demandis.

« La timo estas ĉiam en mi », mi respondis.

Je la sono de mia voĉo la granda leono malfermis okulon, kiun ĝi fiksis sur min.

« Ne haltu, frotu ĝian kolon, ne ĉesu paroli ! » ŝi tuj diris. Mi ripetis « la timo estas ĉiam en mi, ĉiam en mi, ĉiam... ». King momenton aŭskultis min, oscedis, streĉiĝis (sub mia mano mi sentis ondumi ĝiajn enormajn noditajn muskolojn) krucis siajn antaŭajn piedojn kaj restis senmova.

« Bone diris Patricia, de nun ĝi konas vin : odoron, voĉon, haŭton... ĉion ; nun oni instaliĝu por paroli ; sidiĝu ĉi tien ».

La leono turnis al mi sian kapon ; ĝiaj okuloj, unu fojon, du fojojn, tri fojojn iris al miaj manoj al miaj ŝultroj, al mia vizaĝo ; ĝi ekzamenis min kaj en la rigardo, kiun la « Granda de la Kilimandjaro » fiksis sur mi, mi vidis pasi pensojn, kiujn mi povus nomi unu post la alia : la scivolemo, la bondezireco, la bonkoreco, la nobleco de potenculo.

« Ĉio iras bone, ĉio iras bone », kantetis Patricia.

Fascinita kaj duonkonscia je miaj gestoj, mi kliniĝis sur la reĝan nazegon, kaj, kiel faris Patricia, mi gratetis, inter la larĝaj oraj okuloj, la

malhele brunan triangulon ; leĝera tremo kuris en la kolhararo de King ; ĝiaj pezaj lipoj tremis, streĉiĝis ; la faŭko iom malfermiĝis kaj la teruraj kaninoj dolĉe brilis. « Rigardu, bone rigardu, diris Patricia, ĝi ridetas al vi ! » Kial mi ne ŝin kredus ?

« Mi elektis la plej bonan momenton por tiu interkonatiĝo, ŝi diris, ĝi bone manĝis, ĝi estas sata, (ŝi batetis la potencan ventron) estas horo la plej varma ; ĉi tie estas multe da ombro ; ĝi estas feliĉa ! Vi vidas, tio estas nek terura, nek malfacila.

— « Kondiĉe, ke mi estu kun vi ! ».

Vere tio estis ebla nur dank'al Patricia, dank'al tiu malgranda knabino kun griza pantalono ; ŝi igis pensi pri silka raŭpo volvita ĉe brusto de leono. ...

« Patricia, diru al mi, kiamaniere ĉio ĉi komenciĝis ? ».

— Iun matenon, Kihoro, kiu akompanis mian patron, trovis en kavo de densejo, etan, apenaŭ du-tagan leonidon, tute solan kaj ankoraŭ blindan ; ĝi ploris.

Povas esti, ke la patrino havis tro da infanoj kaj ke ŝi estis tro laca por okupiĝi pri la plej febla ; aŭ tute simple ke ŝi ne ĝin sufiĉe amis ; tiam King estis malpli dika ol la ambaŭ pugnoj de mia patro ; ĝi estis tute magra, tute nuda kaj senhara kaj ĝi ĝemis pro malsato, soifo kaj timo, tute simila je ĵus naskiĝinta bebo. Sed mi, mi ne volis, ke ĝi mortu.

Vi ne povas imagi, kiom rapide kreskas leono ; mi ĵus sciis ĝin eduki, ke ĝi jam estis tiel granda, kiel mi. Nu... nu, ni komencis ludi kaj King faris ĉion, kion mi volis »...

Subite la knabineto faldis la genuojn, saltis tiel alten, kiel ŝi povis kaj per forta elano, kiu pliigis ŝian falon, ŝi, kun la piedoj kungitaj, lasis sin fali sur la flankon de la leono, kaj poste teren plurfoje ŝi rekomencis tiun atakon ; poste per pugnobatoj kaj kapo-batoj ŝi marteladis ĝian ventron ; kaj ŝi ĵetiĝis sur ĝian kolhararon, ĝin kaptis per siaj du manoj, kaj ĉiuflanken skuis la teruran nazegon ; samtempe ŝi kriis : « Nu, King ! respondu King ! ci ne timigas min, granda ostaro ! Nu, King, ekstaru ; ni bone vidos, kiu estas la pli forta ! ».

La granda leono kuŝiĝis sur sia dorso, etendis unu kruron kaj malfermis sian malhelan buŝegon. La mort-blekado, kiun mi atendis ne venis ; anstataŭe resonis tiu murmurego enorma, raŭka kaj ĝoja, tiu grunta ĝojego, kiu estas la rido de King.

La timeginda kruro, anstataŭ violente fali sur Patricia kaj ŝin dispecigi, tute delikate alproksimiĝis al ŝi, kun la ungegoj enigitaj, ekprenis la knabineton ĉe talio kaj kun dolĉeco teren ŝiun kuŝis.

Denove Patricia ŝarĝis sed King, ekŝatante la ludon, ŝin ĵetis kiel pilkon ; ĉiu el ĝiaj puŝoj estis miraklo je elasteco, mezuro kaj delikateco ; ĝi uzis la ekstremon de sia kruro kiel velureca rakedo kaj frapis ĝuste sufiĉe forte por ekflugigi, sen ia ajn kontuzo, la korpon de la knabineto.

Patricia provis eskapi al tiu ŝvelmola ĵetilo. Vane. Tiam ŝi sin ĵetegis sur la orelojn de la leono, sovaĝe enpuŝis siajn poleksojn en ĝiajn okulojn kaj King pli forte ridis, skuis la kapon, rulis sur Patricia sed tiamaniere, ke ĝi neniam riskis ŝin premegi sub sia maso kaj la knabineto reaperis ĉe la alia flanko de la besto, kaj ĉio re komenciĝis.

Fine, senspira, ŝvita, taŭzita, kun sia griza pantalono kovrita je flav-brunaj haroj, sekaj herboj, kaj dornbranĉetoj, Patricia ĉesigis la ludon kaj dolĉe anhelante kuŝiĝis apud la leono; ĝi lekis al ŝi la manon kaj la nukon. Patricia ridetis, feliĉega ; King estis montrinta sian tutan inteligentecon kaj sian tutan submetiĝon.

— Mi tre timis por vi, mi diris subvoĉe.

— Por mi ?

Ŝi stariĝis sur kubuto kaj min vizaĝobservis kun la brovoj kuntiritaj, la lipoj kunpremitaj, kvazaŭ ŝi estis ricevinta insulton.

— Vi pensas, ke tiu leono volus vundi min ? Vi ne kredas, ke mi povas ĉion sur ĝi ? ankoraŭ demandis la knabineto ; ŝiaj okuloj montris strangan esprimon.

Vi malpravas, ŝi diris ; se mi tion dezirus King dispecigos vin, tuj ; ĉu oni provas ?

Antaŭ ol mi povis respondi Patricia puŝis la kapon de la leono al mi, montris min per la fingro, kaj ŝia gorĝo eligis sonon samtempe raŭkan, surdan, rapidan kaj siblantan. King stariĝis per ununura muskola ondumado. Mi ankoraŭ ne vidis ĝin staranta ; ĝi aspektis al mi kolosa ; ĝia kolhararo estis stara kaj dura ; ĝia vosto furioze batis ĝiajn flankojn ; ĝiaj okuloj ne plu estis el oro sed el glaciita flavo ; ĝiaj ŝultroj kuntiriĝis... ĝi tuj...

« Ne, King, Ne ! diris Patricia ; ŝi metis unu manon sur la naztruojn larĝigitaj pro kolero kaj klakigis sian langon, plurfoje, kun dolĉeco. King retenis sian elanon...

Mi devis esti tre pala, ĉar Patricia, min rigardante ekridis kun afabla malico.

« Jen ŝi diris, tio montras, ke vi ne plu devas timi pri mi ». Ŝi masaĝis la nukon de la granda leono ; la kuntiritaj muskoloj ankoraŭ tremis.

« Pli bone estas, ke vi foriru, gaje diris Patricia ; nun King restos nefidema al vi la tutan tagon ; sed venontan fojon ĝi estos forgesinta ».

Patricia klarigis al mi pri la reirvojo ; mi devos marŝi nur rekten, direkte al suno.

Patricia saltis sur la dorson de King. Por ili, mi ne plu ekzistis.

El « La Leono » (**Kessel**).

EL "POMOJ POR EVA"

A. Tchekov (enscenigis G. Arout)

KRONOLOGIO

Burĝa hejmo — Edzo — Anet, lia edzino — Invitito (ĉiuj maturaĝaj).

La viroj sidas; Anet iras tien kaj ĉi tien por meti tasojn kaj servi kafon.

Invitito : Ci plendas, ci plendas! Tamen ci ĝuas senzorgan vivon kaj manĝas bonapetite!

Edzo : Mi ne plendas pri la pasinteco; sed la nuntempo enuas min kaj mi timas la estontecon. Sed, verdire, ni travivis gajajn jarojn; ĉu ne Anet? (li kisas ŝian manon).

Anet : Estas tute vere, mia karulo. Plendante ni malpravus. Ni ĉion profitis; almenaŭ ĉion, kion la vivo proponis al ni en nia urbeto.

Invitito : Ĉu pro aĝo? sed, ŝajnas al mi, ke nia urbeto estis, antaŭe, multe pli ĝoja.

Edzo : Sen kontesto; kaj sen partieco. Nune, ne plu estas movado, cirkulado. Estas nur rutino! Ja, oni vizitas kaj oni akceptas amikojn kaj parencojn. Ja, unufoje pomonate oni vizitas teatron, kaj unufoje po-trimonate oni ĉeestas operon. Ja, unufoje pojare oni nur rigarde — partoprenas la balon de la urbestro... Kaj ĉion estas dirita! Krom edziĝoj kaj enterigoj estas nenia distraĵo! Ĉu ne Anet?

Anet : Jes, karulo; kompreneble oni ne povas nomi distraĵoj la Bonfarad-Komitaton kaj la almozdonadojn!

Invitito : Jes, vere, antaŭe estis multe pli da movado!

Edzo : Ekzemple, pri Artoj: Senĉese ĉi tien venis turneoj la plej grand-kvalitaj! Muzikistoj, Kantistoj, Komediistoj. Kaj nun, kion ni havas? ... Anet, ĉu ci memoras tiun italan aktoron? Nu, kiel li nomiĝis? Li estis granda, forta, kun braĝeca okulo kaj velureca voĉo.

Anet : (tute trankvila) Ĉu ci parolas pri Salvator Marini?

Edzo : Jes, jes Marini, drama geniulo kaj kia ĉarmulo! (al Invitito): Vere, ci ne konis lin? Li afable vizitis nin; Anet multe helpis lin; ŝi multe klopodis por liaj galaoj; estas ŝi, kiu trovis ĉambregon por la spektakloj kaj vendis ĉiujn liajn biletojn.

(Anet prenas la tasojn kaj eliras)

Cetere li ne estis sendankulo; li repagis al ŝi per lecionoj pri deklamado kaj mimiko. Li trovis en ŝi talenton (al Invitito). Strange, ke ci lin ne memoru.

Invitito : Eble, mi estis en vojaĝo. En kiu jaro tiu estis?

Edzo : En kiu jaro? --- Estis en ... Estis ... Anet, kiom aĝa estas nia kara Lisa?

Anet : (ŝia voĉo, de ekstere) je Pasko, ŝi estis ĝuste 10-jara.

Edzo : Do, tio estas ĝuste antaŭ 11 jaroj.

Anet : (eniras tute leĝera) Kial tiu demando?

Edzo : Estis por precizigi daton, mia karulino! (al Invitito) Kaj ne nur tio! Ĉe Operejo kaj ĉe Lirikaj kaj Koncertoj ni akceptis la plej grandajn nomojn de Rusujo kaj Eŭropo. Eĉ Prilipchine, tiu mondfama baritono, kiu kantis Eugène Oneguine eĉ li vizitis nian urbeton. Kaj kia viro, granda, svelta, blonda. Kaj kia eleganteco kun fine de spektaklo — pokalo da ĉampano ĉe mano; aŭ eĉ en intima amika manĝo, kun glaso da vodko en unu mano kaj kukumeto en la alia!...

Anet : Li havis bonan apetiton!

Edzo : Kaj kia afableco! Kiom multe li kantis ... Nur por Ni!

Invitito : Ha! ĉar li venis en vian hejmon?

Edzo : Kompreneble! ĉiun tagon! Ĉu vi memoras Anet?

(oni aŭdas knabineton, kiu kantas opereto-arion)

Invitito : Kia bela voĉo! ĉu ŝi estas via filino?

Anet : Vera najtingalo! ĉu ne?

Edzo : Kiom rapide pasas la tempo! Nina, kiom aĝa ci estas nun?

Voĉo de Nina (de ekstere) 12-jara, Paĉjo!

Edzo : Ha! (li pripensas) Anet, ĉu vi bone konscias tion?

Anet : Nur rigardante ilin grandiĝi, oni vidas, kiom rapide pasas la tempo!

Edzo : Kaj la Turkoj! Anet, ĉu ci memoras Turkojn?

Invitito : Kiuj Turkoj?

Anet : Ili estis milit-kaptitoj.

Edzo : Oficiroj, vunditaj, kiujn oni flegis en nia hospitalo; ĉarmaj junuloj, ĉiam instalitaj ĉe ni (al Invitito) ci neniam ilin renkontis?

Invitito : Ne en tiuj agrablaj kondiĉoj, ĉar je tiu periodo, mi mem estis militisto kontraŭ Turkoj.

Anet : Tute vere. Kaj kiom da maltrankviloj vi donis al ni pro via freneza aŭdaco!

Invitito : (modeste) mi agis nur kiel la aliaj soldatoj!

Anet : Mi demandas min, kion vi havis kontraŭ tiuj Turkoj? Personoj tiel afablaj kaj komplezemaj!

Edzo : Kaj tiel bone edukitaj! Neniam ili forgesis kisi al ŝi la manon! Ili satigis ŝin per frandaĵoj!

Anet : Kaj, pluc, bone antaŭdirantoj!

Edzo : Estas vere; ili antaŭdiris al ni, ke nia estonta infano estos knabo. Mi memoras tion, kvazaŭ estis hieraŭ: estis en februaro, bone sunigata.

Kaj nia Kolia naskiĝis en novembro.

Anet : Sub la signo de Skorpio!

Edzo : Vera Skorpio! Nigra kiel sekpruno!

Anet (kun taŭgaj gestoj): Kaj kiaj brovoj!

Invito : Estas vere, ke vi multe deziris tiun knabon.

Anet : Bone pensu: 3 filinoj, unu post la alia. Kaj neniu por transdoni la edzan nomon al la posteularo! Mia povra Volodia multe ĉagreniĝis!

Edzo : Mia kara anĝelo, ci bone daŭrigis! Post Kolia, venis Leono.

Invitito : La eta Leono. ... Kiom aĝa li estas?

Edzo : ci devus tion memori; estis en la jaro, kiam ci libertempis en nia vilao en Jalto (Yalta).

Anet : Ĉu vi tiel bone naĝas?

Invitito : Ho! mi perdis! Mi havas ne multe da okazo por naĝi.

Edzo : Ne tion diru: kiam oni scias naĝi, estas por la tuta vivo. Ekzakte kiel por biciklo!

POR VIA DISTRO

NIA KONKURSO

Rezulto de la konkurso 1970-1971 :

1 - S-ino FORT, 108 poentoj.
2 - F-ino LOUYS, 102 poentoj.
3 - F-ino CARRE, 99 poentoj.
4 - S-ino BENAZET, 96 poentoj.
S-ino MENNET, 96 poentoj.
6 - S-ino HUMM, 95 poentoj.
7 - S-ro CAPTEIN, 93 poentoj.
8 - S-ro IGIGOBEL, 91 poentoj.
9 - F-ino VIERNE, 89 poentoj.
10 - Ges-roj LANZ, 85 poentoj.
K.T.P...

Gratulojn al ĉiuj. Ĝis venonta konkurso!

———

Kaj nun komenciĝas nia konkurso 1971-1972. Ni denove memorigas la ĉefajn punktojn de la regularo :

1. — En ĉiu numero aperonta de Kulturaj Kajeroj, vi trovos du problemojn, jen enigmon, jen krucvorton, jen tekston korektotan aŭ kompletigotan. La reĝustigitajn tekstojn aŭ respondojn la konkursantoj sendu al : *S-ro P. Chevalier, 19, bd Gabriel-Lauriol F-44-Nantes.* antaŭ la fino de la monato sekvanta tiun de la apero de la revuo (ekzemple antaŭ la fino de Novembro por tiu ĉi numero).

2. — Kun la respondo (almenaŭ la unua) bonvolu sendi la banderolon de la gazeto, kiel atestilon de abono.

3. — La du gajnintoj de la du antaŭaj konkursoj ne rajtas partopreni la ĉijaran konkurson.

4. — La premioj konsistas el :
a - 15 taga-senpaga restado en Gresillon.
b - 8 taga-senpaga restado en Gresillon.

UNUA PROBLEMO (20 poentoj)

En la ĉi-subaj frazoj, bonvolu anstataŭigi la punktojn per la taŭgaj vortoj. Estos kalkulitaj po 2 poentoj por ĉiu vorto ĝuste trovita, sed estos forprenita po I poento por ĉiu vorto malĝuste trovita.

1) Ĉiu internacia malkonsento .... esti finita .... arbitracio.
2) Li forte laŭdadis la ĉevalon, dezirante ricevi .... donace.
3) La juĝisto englutas la oston kaj restas nur .... por la procesintoj.
4) La arbego havis la alton ... naŭdek metroj.
5) Printempo estas parto .... jaro.
6) La arbaroj kaj kampoj sin etendas pli malproksime ... ŝi povas atingi ... ... rigardo.
7) La pioniroj de novaj ideoj renkontas nenion ... mokoj kaj atakoj.

DUA PROBLEMO (10 poentoj)

LITERA ENIGMO

La solvo konsistas el 54 literoj, kiuj estas numeritaj. La literoj estas troveblaj per la sekvantaj ŝlosilvortoj :

4 1 40 38 39 17 12 = ege granda homo.
31 5 6 46 45 28 27 = skribilo.
31 9 7 33 20 13 22 14 = aŭstralia bestego.
26 15 2 35 21 41 = grandega frukto.
1 25 32 47 17 48 26 1 12 = bela jarparto.
53 44 43 17 52 14 = homa korpoparto.
16 34 19 26 27 11 35 10 54 41 = scienco pri la tertremoj.
18 50 51 36 45 = sciura frandaĵo.
29 24 5 8 30 23 12 = fiŝeto en oleo.
37 20 49 42 22 13 14 = flava mineralo.
6 25 4 15 7 17 3 21 27 = sudamerika ŝtato.
26 32 16 34 19 54 1 35 = nordamerika riverego.
10 2 9 8 3 41 11 45 = floro.
1 — 54 = **tre bela kaj prava diraĵo de la angla poeto Lord Byron (1788-1824).**

AMUZAJ PROBLEMOJ

(apartaj de la konkurso)
Solvoj de la antaŭaj problemoj :

KRUCVORTOJ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	R	A	D	I	O	T	E	R	A	P	I
2	E	M	A	N	■	E	L	I	M	I	N
3	F	A	T	■	T	R	I	B	U	N	O
4	E	Z	O	P	O	■	T	E	Z	■	K
5	R	O	■	A	N	S	■	L	I	G	U
6	E	N	I	R	■	A	M	I	■	E	L
7	N	■	N	O	K	T	O	■	O	N	I
8	D	E	V	■	R	A	T	I	F	I	■
9	U	T	I	L	I	■	O	L	E	■	I
10	M	A	T	A	D	O	R	■	R	O	D
11	O	P	■	N	O	D	■	C	I	M	O

Kurioza maniero vojaĝis. — Estu « x » la distanco AC. Ĉar la du personoj foriras de A samtempe kaj alvenas en B ankaŭ samtempe ili vojaĝas dum samdaŭra tempo :

$$\text{unua persono} : \frac{x}{15} + \frac{20 - x}{5}$$

$$\text{dua persono} : \frac{x}{4} + \frac{20 - x}{12}$$

$$\text{Ni povas skribi} : \frac{x}{15} + \frac{20 - x}{5} = \frac{x}{4} + \frac{20 - x}{12}$$

$$\text{Do} : \frac{60 - 2x}{15} = \frac{2x + 20}{12}$$

$$(60 - 2x) \times 4 = (2x + 20) \times 5$$

$$240 - 8x = 10x + 100$$

$$140 = 18x$$

$$x = 7{,}777$$

respondo : AC = 7,777 km.

Vorto ĉeno. — La trovotaj vortoj estas ; kolego, leporo, poliso ; likeno, kerubo, rubuso, butero, tenoro, nomado, makulo, kupono, poluso, lukano, karoto, rokoto.

GRAMATIKO PER BONHUMORO

Nia lingvo uzas diversajn vort-elementojn, enskribitajn en la Universala Vortaro.

Ili estas RADIKOJ, AFIKSOJ (prefiksoj kaj sufiksoj) kaj FINAĴOJ (O.A.E.I.).

RADIKOJ

Substantivaj (kun O-finaĵo)
homo, kato, tablo, indigno.

Adjektivaj (kun A-finaĵo)
blanka, akra, rekta, ĝoja

Verbaj (kun I-finaĵo)
pensi, rigardi, sonĝi, perturbi

Kaj alispecaj
adverboj (tial, spite) **prepozicioj** (dum, antaŭ)
konjunkcioj (kaj, se) **interjekcioj** (bis, nu).

Ĉu gigantismo ?

— Sinjoro, antaŭ kelka tempo, mi estis en via magazeno ; eta birdo multe plaĉis al mi ; laŭ via opinio, ĝi estis « Kanario » ; ĉu ne estas eraro ?

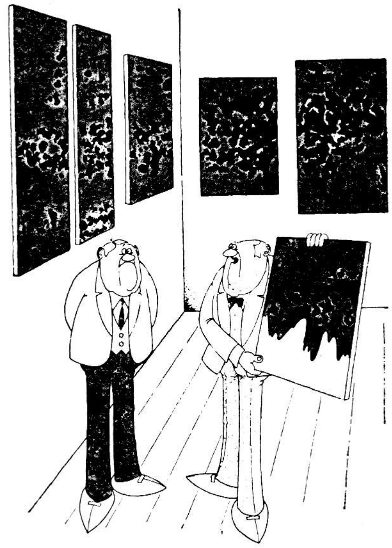

Ĉu loktena striko ?

— Mia kara, estu trankvila ; mia lasta verkaĵo estos baldaŭ preta. Sed, de kelkaj tagoj, mia inspiranta muzo lasis min sola.

Plenplentage-kaj-nokte roli :

— Revi, enamiĝi, edziniĝi, amori, gravediĝi, naski, varti, nutri, vesti, karesi, konsoli, flegi, lavi, gladi, fliki, aŭdi, silenti, ripari, nedormi, frue sin levi, malfrue sin kuŝi, ... K.T.P. ...

Jen la edzina rolo ; Mia kara, mi ne volus senigi vin je tiom da riĉaĵoj !

Niaj perantoj

Aŭstrio : S-ro Johan Wieshofer, Wiener-Reichstrasse 2, LINZ (45 aŭstr. ŝil.).
Belgujo : S-ro Guyot Mateo, 18, rue Chefneux, BARCHON, Lg. (85 fr.).
Britujo : S-ro Frank Ashpole, 127, Midford Rd, Combe Down, BATH BA2 5Rx (15 ŝil.).
Ĉeĥoslovakio : S-ro Dezidero Koronczi, Nabrezie Metoda 1707/16, PRIEDVIDZA (2 us. dol).
Danlando : S-ro Ulrik Rasmussen, Norregardsvej 66, 2610, RODOVRE.
Finnlando : S-ro Joel Vilkki, SOMERO 9 - Pĉk. : Tu 60253 (9 mk.).
Germanujo Okc. : S-ro Joseph Bode, 35 - KASSEL-OBERZWEHREN, Hinter der Brücke 22, pĉk. Frankfurt (M) 234-759 (6,2 mk.).
Hispanujo : S-ino Jozefino Monter Palomar, Muntaner 416, 1°, la, BARCELONO (110 pes.).
Italujo : Itala Esperanto-Federacio, Via Po 7, TORINO (1.000 lir.).
Japanujo : S-ro Tara Niŝiumi, 6-31-19 Kita-Koiwa Edogawa-Ku, 133, TOKIO - pĉ Tokio 44163 (640 jenoj).
Jugoslavio : Slovenia Esp. Ligo, Komenskega 7, LJUBJANA, poŝtfako 239 (1520 d.).
Nederlando : S-ro M. de Waard, Anemoonstraat, CAPELLE AAN DEN IJSSEL, ZH pĉk. 209721 (7 guld.).
Norvegujo : S-ino Marit Delor, Solveïen 143-B, LJAN.
Peruo : S-ino Skotte, Malecon Paul-Harris, 336, Dto 200 BARRANCO (Lima).
Pollando : Pola Esperanto-Asocio, Jasna 6, VARSOVIO.
Rumanio : S-ro Adrian Boldan, p.k. 1412, BUKUREŜTI - 6. (27 lei).
Sovetunio : S-ro Alik Melnikov, ab jaŝ 233 Rostov Don — 7.
Svedujo : S-ro Roland Dupuis, Helgagatan 36, uppg 13, STOCKHOLM Sö pĉk 157007 (10 kr.).
Svislando : S-ro Cl. Gacond, Miéville, 133 - 2314 LA SAGNE.
Tajlando : S-ro C.L. Unchitti, GPO box 1231, BANGKOK (2 us. dol.).
Usono : S-ro D.W. Hoffman, 1444 Leslie Street, HILLSIDE (N.J.) (2 dol.).
Aliaj landoj : Ni serĉas perantojn en aliaj landoj. Oni povas pagi la abonprezon per steloj (20 st.) aŭ respondkuponoj (12 respk.), per libroj aŭ per neuzitaj poŝtmarkoj. Sin turni al la Direktoro.

KASTELO GRÉSILLON

BAUGÉ
Maine-et-Loire
FRANCUJO

ESPERANTISTA KULTURDOMO

De junio ĝis septembro ĉiulandajn esperantistojn kaj eventuale iajn ajn karavanojn frue anonciatajn

Akceptas :

Por ripozi trankvile en atmosfero frateca ;
Por eklerni aŭ plulerni la internacian lingvon ;
Por ĝin praktiki per interŝanĝo de ideoj ;
Por aŭdi kulturajn prelegojn ;
Por studi specialajn problemojn ;
Por inter amikoj gaje libertempi ;
Por ekskursi tra centr-okcidenta Francujo.

VENU AL LA ESPERANTISTA KULTURDOMO

Kompleta Programo kun kondiĉoj havebla kontraŭ internacia respondkupono al :
ESPERANTISTA KULTURDOMO, Grésillon, BAUGÉ (Maine-et-Loire) Francujo

Sablé-sur-Sarthe. — Imprimerie Coconnier

Le Gérant : P. BABIN.

Supplément au n° de 1971, de « KULTURAJ KAJEROJ »

LA VIE DE GRÉSILLON

ENTRE NOUS...

La « saison » 1971 aura été bonne. Le nombre de participants a été très convenable et mieux équilibré que les années précédentes. Juillet qui, traditionnellement, n'attirait pas une participation suffisante a cette année connu au moins pendant trois semaines une affluence de 100 participants en moyenne et août a eu le même succès, le Postkongreso de S.A.T. ayant même groupé 120 personnes pendant une semaine. En ce qui concerne les activités, si juillet a un peu donné la priorité à l'atmosphère « vacances », elles n'en ont pas moins été nombreuses et bien suivies. Le nombre des diplômes en atteste.

Le Conseil d'Administration fera le point dans sa réunion du 17 octobre. Il est encore trop tôt pour établir un bilan financier mais il devrait se révéler convenable, bien que le nombre des participants ait pu faire espérer davantage. En effet, les charges et les prix des produits alimentaires, du gaz, du mazout, de l'électricité ont bien augmenté depuis l'an dernier et il va nous falloir, comme il y a deux ans, réajuster nos prix de pension. Nous avons apporté beaucoup d'améliorations ces dernières années, non seulement au confort, mais aussi aux repas. Tout le monde s'en réjouit, à commencer par les participants qui comprendront que ces progrès entrainent évidemment des dépenses plus grandes, et la petite augmentation des prix de séjour ne les surprendra pas.

Dans le prochain numéro de KK paraîtra notre programme 1972. Mais dès maintenant, pensez à vos vacances. Pâques est proche. Avant, ou après le Congrès National de Nantes, venez nombreux.

P. BABIN.

CONSEIL D'ADMINISTRATION du 27 Juin 1971

La séance est ouverte à 10 heures sous la présidence de M. Babin. Sont présents Mmes et MM. Babin, Bodereau, Cheverry, Dairon, Guillot, Métivier, Micard, Jelenc.

Se sont fait excuser Mlles Vazon, MM. Chevalier, Coussé, Boyet, Philippeau, Jacquesson.

Examen de l'ordre du jour
Printemps 1971

Les stages et les passages ont tous été sans histoire. Les différent participants ont tous été très satisfaits de leur séjour. A Pâques de nombreux jeunes ont participé au stage dirigé par M. Ribot. Le bilan culturel de ce séjour a été particulièrement riche. Le stage du Tourisme et Travail a été reporté au mois de Septembre.

Eté 1971

1er Stage. Il y a déjà 100 inscriptions pour la plus grande partie des 3 semaines.

Stage International. Il a lieu pendant les Congrès de Londres et de Paris. Il n'y a que 30 inscriptions.

Semaine de S.A.T. Le postcongrès de S.A.T. s'annonce très chargé. 130 inscriptions. Quelques participants pourront loger chez l'habitant et dans un hôtel près de Baugé.

Semaines Culturelles. Le groupe d'Américains s'est décommandé. Déjà de nouvelles inscriptions vont compenser cette défection tardive. La participation de 30 Allemands est assurée.

Travaux réalisés ou en cours :

Quelques chambres ont été rénovées en partie ou en totalité par l'alimentation en eau chaude, la pose de carrelages et de matériel sanitaire et la réfection de l'installation électrique. L'installation électrique de la cuisine a été refaite. Quelques achats de petit matériel pour la cuisine ont été effectués. La chambre froide va être installée prochainement. La carcasse du motoculteur a été vendue recemment.

Année 1972. 20e anniversaire de la M.C.E.

Le congrès d'U.F.E. aura lieu à Nantes à Pâques. Un précongrès pourrait se tenir à Grésillon puis un postcongrès dans le cadre d'une semaine culturelle. L'excursion du Congrès pourrait également passer par Grésillon.

Pour l'été. Il est prévu une quinzaine internationale avec programme exceptionnel pour fêter le 20e anniversaire de la M.C.E.

Assurances :

Actuellement les divers risques concernant la propriété, le château et les diverses activités qui s'y déroulent sont couverts par plusieurs contrats pris auprès de différentes compagnies. Il est envisagé de regrouper tous ces contrats auprès d'une même compagnie d'assurance. Les moifications ne pourront se réaliser qu'au fur et à mesure de l'arrivée des dates d'expiration ou de résiliation de différents contrats.

Questions diverses :

Conformément au vœu émis par la dernière Assemblée Générale concernant le remboursement en dons de certains prêts inférieurs à 100 francs, le président Babin a pris contact avec les prêteurs. La moitié seulement d'entre eux a répondu. Déjà certains prêts ont été transformés en actions ou en dons. Ceux qui n'ont pas répondu recevront un nouvel avis.

Il est demandé à M. Babin d'étudier les possibilités de refaire vivre l'Association Culturelle du château de Grésillon.

L'ordre du jour étant épuisé, la séance est levée à 12 heures.

Le secrétaire de séance
Guy DAIRON.

NOS PEINES

Mme Claudine Bourdelon, épouse de M. Honoré Bourdelon qui a tant marqué le mouvement espérantiste dans le Sud-Est, est décédée le 10 septembre. Tous les amis qui ont encore eu l'occasion de voir M. et Mme Bourdelon à Grésillon pendant le mois d'août, s'associeront certainement à nous pour dire à notre ami et à ses enfants combien nous partageons leur peine.

NOS JOIES

Au sympathique foyer de nos jeunes amis Edmond et Arlette Plutniak est née au mois d'août une petite Catherine. Félicitations aux parents et tous nos vœux à Catherine.

Nou apprenons le mariage de deux esperantistes très connus dans notre mouvement français : Annie Triolle et André Bourdeaux. Nous leur présentons nos cordiales félicitations et tous nos vœux.

LA REVUE

Nous espérons que les amis qui n'ont pas encore réglé leur abonnement pour 1971 vont pouvoir le faire rapidement afin que nous puissions régulariser nos comptes de fin d'année. Nous avons enregistré un nombre appréciable de nouveaux abonnés cette année. Nous espérons que cette progression se confirmera en 1972. Cela dépend en grande partie de vous tous. Merci d'avance.

ABONNEMENTS BIENFAITEURS 1971

R. Labit (92)	15,00
Guillen (71)	15,00
M. Auclair (71)	15,00
M. Perrat (71)	15,00
P. Benaîm (83)	15,00
H. Benaîm (47)	15,00
M. Dessertenne (71)	15,00
M. Vergnac (47)	30,00
A. Ribot (47)	15,00
Pernoud (75)	15,00
M. Cuéné (68)	15,00
M. Lapujade (17)	15,00
K. Nissen (Al. Féd.)	15,00
Schmidt (Al. Féd.)	15,00
Despeyroux (75)	15,00
M. Stuit (62)	30,00
Mazières (87)	15,00
Orti (75)	15,00
Schurad (Al. Féd.)	15,00
Total	*315,00*

RESULTATS AUX EXAMENS

Atesto pri elementa lernado :

Bellon Marie-Jeanne, Bénaïm Paulette, Blanchard Marie-Claude, Boré Raymond, Boré Gyslaine, Boré Chantal, Cassard Denis, Chaudemanche Jean-Yves, Denèse Robert, Dessertenne Marie-Claude, Deveughele Patrick, Labatte Albert, Lisembart Charline, Mathé Florent, Perray Marcel, Rault Danielle, Rodriguez Annie, Vidal François.

Atesto pri supera lernado :

Bellon François, Bellon Marie-Jeanne, Boré Raymond, Cantel Odette, Deveughele Patrick, Guérimaud Aline.

Atesto pri kapalleco :

Les diplômes ne nous sont pas encore parvenus.

Félicitations à tous.

Le dimanche 17 octobre 1971 au Château de Grésillon s'est tenue une Assemblée générale reconstitutive de l'Association Culturelle du Château de Grésillon.

Cette Assemblée générale a établi des Statuts provisoires, et a élu un Conseil d'administration provisoire. Elle a d'autre part fixé à 5 francs la cotisation annuelle.

On trouvera ci-dessous le texte des Statuts provisoires, ainsi que la composition du Conseil d'administration provisoire.

STATUTS PROVISOIRES DE L'ASSOCIATION CULTURELLE DU CHATEAU DE GRESILLON

Art. 1 — Constitution. — Il est constitué entre les personnes qui adhèrent aux présents statuts une société régie par la loi du 1er juillet 1901, art 5, qui prend le nom de :

« Association Culturelle du Château de Grésillon ». Sa durée est illimitée. Son siège est à Pontigné, près de Baugé (Maine-et-Loire), au Château de Grésillon.

Art. 2 — But. — Cette société a un caractère éducatif et récréatif. Elle a pour but la formation espérantiste et l'émancipation intellectuelle et sociale de ses membres.

Elle doit donner en particulier la possibilité :

a) de participer chaque année à des écoles espérantistes d'été, stages de formation de cadres, rencontres internationales, congrès, etc...

b) d'étudier en commun les questions touchant l'enseignement et la propagation de l'Esperanto.

c) de provoquer à la Maison Culturelle des Esperantistes Français l'organisation de conférences et d'activités pratiques éducatives, artistiques, techniques susceptibles d'améliorer les connaissances de tous les participants.

d) d'organiser les loisirs de toute la collectivité par des réunions amicales, des manifestations artistiques : théâtre, cinéma, concert.

e) de faciliter l'éducation physique des membres par la pratique des sports : basket-ball, tennis, natation...

Un règlement intérieur déterminera la création et la gestion des commissions spécialisées à l'intérieur de l'Association Culturelle du Château de Grésillon et définira leurs activités.

Art. 3 — Ressources. — Les ressources de l'association comprennent :

a) les cotisations de ses membres,

b) les recettes découlant de ses diverses activités.

Art. 4 — L'âge minimum des membres de la société est fixé à 18 ans.

Art. 5 — Cotisations. — Les membres versent une cotisation annuelle dont le montant est fixé chaque année par le Conseil d'administration.

Art. 6 — Droit des membres. — Les membres à jour de leur cotisation ont droit :
a) à une voix dans les différents votes, aux assemblées générales annuelles.

b) au service des diverses publications, journaux, bulletins ou circulaires, comme il en sera décidé par le Conseil d'Administration.

c) à une carte attestant leur appartenance à la société.

Arf. 7 — Administration. — La société est administrée par un Conseil d'Administration de sept à douze membres élus chaque année par l'Assemblée générale parmi les sociétaires, et rééligibles. Les membres du Conseil d'Administration doivent être français et jouir de leurs droits civiques et politiques.

Les membres du Conseil d'administration de la Maison Culturelle Espérantiste sont membres de droit de l'Association Culturelle du Château de Grésillon. Le président, ou son délégué, sont, de droit, membres du Conseil d'administration de l'Association Culturelle du Château de Grésillon.

Art. 8 — Le Conseil d'administration nomme le bureau comprenant :

a) un président,

b) un secrétaire ;

c) un trésorier ;

et éventuellement des commissaires.

Art. 9 — Le Conseil d'administration se réunit au moins une fois par trimestre. Ses décisions ne sont valables que si la moitié plus un de ses membres sont présents. Elles sont prises à la majorité absolue des voix. Les délibérations du Conseil sont constatées par des procès-verbaux signés des président et secrétaire de séances. Le Conseil d'administration a les pouvoirs les plus étendus pour la gestion de la société et peut prendre toutes décisions utiles à la bonne marche de la société à charge d'en rendre compte à l'assemblée générale. Le Conseil d'Administration peut exclure un membre de la société dont l'action lui paraîtrait néfaste, avec possibilité pour celui-ci de se faire entendre par l'Assemblée générale qui statuera.

Art. 10 — L'Assemblée générale a pour mission d'entendre le rapport des administrateurs et des commissaires aux comptes sur le bilan et les comptes de la société. Elle procède au renouvellement du Conseil d'administration. Elle approuve ou réprouve la gestion du Conseil ainsi que les comptes. Elle se réunit chaque année dans le cours du premier trimestre sur convocation du bureau. Elle décide à la majorité des présents. Elle délibère et statue souverainement dans la limite des statuts sur toute question à l'ordre du jour.

Art. 11 — Les comptes de la société sont arrêtés chaque année au 31 décembre. La situation financière sera établie pour être communiquée à l'Assemblée générale et mise à la disposition de tous les sociétaires qui voudraient en prendre connaissance quinze jours avant celle-ci au siège de la société.

Art. 12 — Modification des statuts. Dissolution. — Lorsqu'il s'agit de modifier les statuts, de dissoudre la société ou d'exclure un sociétaire, l'Assemblée générale ne peut délibérer valablement que si la moitié des sociétaires est représentée. Ses décisions ne peuvent être prises qu'à la majorité des deux tiers. Si l'Assemblée n'atteint pas le quorum, une nouvelle assemblée est convoquée au moins dix jours à l'avance (la convocation reproduit l'ordre du jour en indiquant la date, et les résultats de la première réunion). La deuxième assemblée délibère valablement, quel que soit le nombre des représentés.

L'Assemblée générale, aux conditions fixées pour modifier les statuts, pourra prononcer la dissolution de la société, les ressources étant attribuées à une association espérantiste désignée par l'assemblée générale.

CONSEIL D'ADMINISTRATION PROVISOIRE DE L'ASSOCIATION CULTURELLE DU CHATEAU DE GRESILLON

Président : M. Bénistant

Secrétaire : M. Bodereau

Trésorier : M. Coussé

Membres : MM. Fouski, Ciret, Frangeul, Mmes Cheverry, Métivier, Jelenc, MM. Llech Walter, Ribot, Babin.